

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

De levende werkzaamheid. Politieke betrokkenheid van burgers bij het lokaal bestuur

Castenmiller, P.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Castenmiller, P. (2001). De levende werkzaamheid. Politieke betrokkenheid van burgers bij het lokaal bestuur. 's-Gravenhage: VNG.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

WOORD VOORAF

Voorwoorden bij proefschriften plegen geregeld een trieste en tegelijkertijd opgeluchte ondertoon te hebben. De schrijver heeft gezwoegd, geploeterd en na vele tegenslagen de tot levenswerk verheven opdracht volbracht.

Dit is nu niet het geval. Want het vervaardigen van dit proefschrift heb ik altijd als een, misschien enigszins uit de hand gelopen, hobby beschouwd. Het beoefenen van een hobby – of dat nu sporten, muziek, modelbouw of wetenschap is – wordt door de beoefenaar meestal niet als een opgave ervaren. Het is eerder de afronding van het proefschrift die weemoedig maakt: hoe moet nu aan de vrije tijd een aangename invulling worden gegeven?

Zeker bij een fervent uitgeoefende hobby is het een opgave om een goed midden te vinden tussen gezin, werk en benutting van de resterende tijd. Dat is in de afgelopen jaren inderdaad niet eenvoudig geweest. Gezegd moet worden dat de werkgever, SGBO, Onderzoeks- en Adviesbureau van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, mij steeds zeer geschikte ondersteuning heeft geboden. Zonder overdrijving kan worden gesteld dat zonder deze steun er geen proefschrift zou zijn geweest. Ik ben de VNG – in het bijzonder voormalig directeur dr. G.J. Fleers, voormalig hoofd-directeur mr. K.G. de Vries en de huidige voorzitter van de directieraad, prof. dr. J.Th.J. van den Berg – zeer erkentelijk voor het faciliteren van de promotie-activiteiten.

Voorts gaat een speciaal woord van dank uit naar de directeur van SGBO, drs. C.D. Mak. De steun van SGBO heeft zich immers geenszins beperkt tot ‘gedogen’. Veeleer is er sprake geweest van zeer concrete en soms onmisbare bijdragen. Het proefschrift heeft zich altijd in goede wisselwerking met mijn reguliere onderzoekswerkzaamheden bij SGBO ontwikkeld. Dit heeft er hopelijk mede toe geleid dat van tijd tot tijd zowel de VNG als SGBO al heeft geprofiteerd van mijn voortschrijdend inzicht in de relatie tussen burgers en lokale overheden.

Daarnaast ben ik verschillende (oud-)collega's dank verschuldigd. Op voormalig collega en kamergenoot Yermo Wever kon altijd een beroep worden gedaan om mij hartstochtelijk tegen te spreken, wat mij er in elk geval toe bracht mijn schrijfsels meer te overdenken en te verduidelijken dan ik oorspronkelijk van plan was. Gert Both toonde keer op keer aan, als ik enkele onvoldragen gedachten over mijn

onderzoek ter sprake bracht, dat elke zaak ten minste vijf andere kanten had. Ook zijn inbreng heeft mij gestimuleerd mijn woorden weloverwogen te kiezen. Freeke Mulder en Henk van Andel konden altijd worden gestoord om inhoudelijk advies te geven.

De bibliotheekmedewerkers van de VNG verdienen buitengewoon veel dank voor het geduld dat zij met mij hadden en omdat geen enkel verzoek om een buitenissige publicatie hun te dol was. Dit heeft er zelfs toe geleid dat een half ondergelopen en gebarricadeerd geraakt deel van het archief in een kelder ontzet moest worden. Ook daarvoor draaiden zij hun hand niet om. Zelfs dat ik vervolgens geen boek meer vóór verstrijking van de uitleentermijn terugbracht, deed hun het geduld met mij niet verliezen.

De invloed van Paul Dekker op dit proefschrift is onmiskenbaar. Niet alleen wist hij op elke vraag een antwoord, daarnaast heeft de overtuiging dat hij mij op elke pagina zal betrappen op ten minste één onvolkomenheid in elk geval voorkomen dat er niet meer slordigheden zijn ontstaan. Immers, dat zou mij weleens op één gulden per 'foutje' kunnen komen te staan.

Twee personen verdienen een bijzonder woord van dank. Als eerste is dat Vic Veldheer. Niet alleen heeft hij mij altijd wijze, nuttige en bruikbare adviezen gegeven, uit zijn steun bleek steeds dat hij als geen ander begrip had voor de soms toch lastige positie van de promovendus die naast een drukke en volledige dag- en gezinstaak toch probeert 'er iets van te maken'.

Tevens heeft Jan van Deth een onmisbare rol gespeeld. Al vele jaren terug suggereerde hij dat ik maar eens een proefschrift moest schrijven, terwijl ik toentertijd niet begreep waar ik zo'n vertrouwen aan te danken had. Het werken aan het proefschrift heeft daardoor altijd voor mij iets van een meesterproef gehad. Ik kon hem toch niet in de steek laten. Bij nacht en ontij – een hobby beoefen je bij voorkeur op vreemde tijden – kon ik een beroep op hem doen. En dan kreeg ik ook prompt antwoord. Ik hoop dat dit proefschrift voor hem bevestigt dat hij het al jaren terug goed had gezien.

Het is de verdienste van mijn promotor dat er nu toch een product op tafel ligt. Desgevraagd bleek Cees van der Eijk keer op keer bereid om mij te verlossen uit de wat al te enthousiast ingeslagen doodlopende straat en mij, op unieke wijze, de juiste weg te wijzen. Het vertrouwen dat hij van het begin af aan in mij heeft getoond en nooit heeft verloren – hoewel hij zich vermoedelijk bij maanden van stilten mijnerzijds, gevolgd door volstrekt nieuwe en nooit eerder doorgesproken versies, afgevraagd heeft waar ik toch mee bezig was –, mocht ik niet beschamen. Het moest eens afgerond.

Daarnaast heeft Wouter van der Brug de rol als copromotor met verve vervuld. Als

wetenschappelijk klankbord had hij niet alleen steeds tijd, zijn commentaar bracht mij verder. Bovendien heeft hij verschillende keren mij onmisbare informatie verschaft om 'witte plekken' in de tekst alsnog te vullen.

Een hobbyist hoort eigenlijk zijn gezin niet te bedanken. Een gezin staat immers vooral *tussen* de persoon en zijn vrijetijdsbesteding. Het lijdt geen twijfel dat deze constatering van toepassing is op alle vrouwen in mijn gezin. Alies, Yvonne, Suzanne en Micke, ieder van jullie heeft ten minste één jaar vertraging van dit proefschrift op haar geweten. Maar wees gerust: als ik weer zou moeten kiezen tussen vier jaar eerder promoveren of vier jaar met mijn gezin, besluit ik zonder enige twijfel of hartzeer tot het laatste. Natuurlijk zijn jullie veel belangrijker voor mij dan de pagina's papier die hierna komen.

Direct daarmee verbonden bedank ik ook mijn moeder, die keer op keer heeft voorkomen dat de vertraging niet verder is opgelopen.

Tot slot bedank ik graag de personen die mij op de een of andere wijze van dienst zijn geweest bij het verzamelen van het materiaal en het verrichten van het onderzoek: Hans Anker, Paul van der Bel, Bas Denters, Wim Derksen, Peter Geurts, Erica Slump, Frans Tan, Monique Westenbroek en de secretariaatsmedewerkers van SGBO.

In de geest van dit voorwoord kan het proefschrift aan niemand worden opgedragen. Als een 'exercise in solitude' dient het product van een hobby toch allereerst het plezier van de hobbyist.

Delft, september 2001

